

Ohjauksen kehittämishankkeita ja käytänteitä

ISSN 1796-4717

Jyväskylän yliopisto
Kasvatustieteiden tiedekunta
Opettajankoulutuslaitos

Ohjauksen kehittämishankkeita ja käytänteitä

**Oppilaanohjauksen mielekkyys Hollolan yläasteen
9. luokan oppilaiden kokemana**

Marko Berg

2005

**Jyväskylän yliopisto
Kasvatustieteiden tiedekunta
Opettajankoulutuslaitos**

TIIVISTELMÄ

Berg, Marko

Oppilaanohjauksen mielekkyys Hollolan yläasteen 9. luokan oppilaiden kokemana.

Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. Opettajankoulutuslaitos. Ohjauksen Koulutus ja Tutkimus, 2005, 29 s.

Ohjauksen kehittämishankkeita ja käytänteitä

Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää peruskoulun 9. luokan oppilaiden kokemuksia oppilaanohjauksesta Hollolan yläasteella. Koska koulussa nykyään tavoitellaan mielekstä oppimista, niin tutkimuksessa pyritään selvittämään kokevatko peruskoulun 9. luokan oppilaat oppilaanohjauksen mielekkääksi.

Tutkimuksen aineistonkeruumenetelmäksi valittiin kyselytutkimus. Kysely suoritettiin kahdelta Hollolan yläasteen 9. luokalta helmikuussa 2005. Kyselyyn vastasi 39 oppilasta. Kyselytutkimuksen vastauksia kuvataan tilastollisten tunnuslukujen avulla.

Tutkimusten tuloksien perusteella suurin osa kyselyyn osallistuneista peruskoulun 9. luokan oppilaista koki oppilaanohjauksen opiskelun mielekkääksi. Oppimisessa oli heidän mielestään jotain mieltä ja järkeä. Mielekkyyden kognitiivinen aspekti tulee esille oppilaiden vastauksista. Tällöin oppilaanohjauksen opiskelu on mielekstä, kun opittavalla asialla on yleistä välinearvoa oppilaalle, se edistää oppilaan omia intressejä, oppilas kykenee soveltamaan opittua käytännössä ja kun oppilas oivaltaa aiemmin rakentamiensa skeemojen ja uuden opittavan asian välisen yhteyden. Lisäksi tuloksista käy ilmi, että tytöt pitävät oppilaanohjauksen opiskelua hieman mielekkäämpänä kuin pojat.

Asiasanat: mielekkyys, opinto-ohjaus, oppilaanohjaus, oppilas, oppiminen, peruskoulu

ABSTRACT

The purpose of this study is to find out what kind of experiences the ninth-graders of Hollola Comprehensive School (upper level) have about studying Counseling. Because the goal of today's school is meaningful learning, the study tries to solve whether the ninth-graders find Counseling meaningful.

The method of collecting material for the study was making inquiries, which was carried out in two classes of ninth-graders in February, 2005. Thirty-nine pupils answered the questionnaires. The answers are expressed with the help of percentual figures.

On the basis of the results of the study, most of the ninth-graders that participated in the study found studying Counseling meaningful. They found some sense in learning. The cognitive aspect of meaningfulness can be distinguished in the pupils' answers. Studying Counseling is meaningful when the thing being learned has some general, instrumental value for the pupil, it encourages the pupil's own interests, he or she is able to apply the knowledge in practice, and when the pupil becomes aware of the connection between his or her earlier schemes and the new thing being studied. In addition to that results reveal that the girls consider studying Counseling more meaningful than the boys.

Keywords: meaning, counseling, student, learning, comprehensive school

ESIPUHE

Tutkimuksen olennainen lähtökohta on tekijän henkilökohtainen kiinnostus aiheeseen. Hollolan yläasteen uutena opinto-ohjaajana haluan tietää, millaisia arvioita oppilailla on oppilaanohjauksesta. Tällä tavoin voin tulevassa työssäni opinto-ohjaajana ja ohjauksen kehittäjänä huomioida oppilaiden näkökulmia ja mielipiteitä.

Opetushallituksen vuonna 2002 tekemässä opinto-ohjauksen valtakunnallisessa arvioinnissa kävi ilmi mm., että melko harvat oppilaitokset ja koulutuksen järjestäjät arvioivat antamaansa opinto-ohjausta / oppilaanohjausta. Niillä ei ole selkeää käsitystä siitä, millaiseksi oppilaat/opiskelijat arvioivat opinto-ohjauksen saatavuuden. (<http://www.edu.fi/julkaisut/opo2002/puutteita.html>)

Ongelmia oli erityisesti kahdella osa-alueella: opiskelutaitojen ohjauksessa ja ammatillisen suuntautumisen ohjauksessa. Oppilaiden/opiskelijoiden mielestä oli vaikeaa saada ohjausta varsinkin oppimisvaikeuksiin. Ammatillisen suuntautumisen ohjauksen ongelmat näkyivät erityisesti siinä, että perusopetuksesta lukioon tai ammatilliseen koulutukseen siirryttäessä monen oppilaan jatkosuunnitelmat olivat usein selkiytymättömiä. (<http://www.edu.fi/julkaisut/opo2002/puutteita.html>)

Toinen lähtökohta tutkimukselle on mielekkyyden käsite ja aikaisemmat tutkimukset opiskelun mielekkyydestä. Mielekkyydellä tarkoitetaan oppilaiden omakohtaista kokemusta siitä, että heidän opiskelemissaan asioissa sekä niiden saavuttamiseen tarvittavissa teoissa ja toiminnoissa on jotain mieltä ja järkeä. Opetuksessa tulisi yhä tarmokkaammin pyrkiä siihen, että oppijat kokisivat sen mielekkääksi. Jos opiskeltavissa asioissa ei ole mitään mieltä, niin se näkyy heikompana koulumenestyksenä ja myös viihdytään huonommin koulussa.

Mielekkyydestä tehdyistä tutkimuksista ehkä perusteellisimpia ovat Erkki Olkinuoran tutkimus, joka kohdistui peruskoulun 9. luokkalaisiin sekä Pekka Kososen tutkimus opiskelun mielekkyydestä lukiossa. Lisäksi Helena ja Tapio Aittola ovat tehneet tutkimuksen, jossa he porautuivat varsin perusteellisesti ja monitahoisesti yliopisto-opiskelijan mielekkyyskokemusten rakenteeseen ja taustoihin.

Tutkimus jakautuu kahteen osaan. Teoreettisessa alkuosassa selvitetään opiskelumotivaatiota ja määritellään mielekästä oppimista ja opiskelua aikaisempien tutkimuksien pohjalta sekä opiskeluorientaatioita. Lisäksi alkuosassa esitetään tutkimuksen tavoitteet ja ongelmat, ja kerrotaan tutkimusmenetelmästä ja aineistosta. Tutkimuksen toisessa osassa, empiirisessä osassa, on esitetty kyselytutkimuksen tulokset kuvioita ja taulukoita hyväksi käyttäen. Varsinainen tulosten tarkastelu ja yhteenveto käy ilmi tutkimuksen viimeisestä luvusta.

SISÄLLYS

Esipuhe	5
1 Teoreettinen tausta	7
1.1 Konstruktivismi	7
1.2 Motivaatio	7
1.3 Oppimisen ja opiskelun mielekkyyden määrittelyä	8
1.4 Opiskeluorientaatiot	10
2 Oppilaanohjauksen valtakunnallinen opetussuunnitelma ja Hollolan yläasteen oppilaanohjauksen opetussuunnitelma	12
2.1 Oppilaanohjaus valtakunnallisessa perusasteen opetussuunnitelmassa	12
2.2 Oppilaanohjauksen toteutus Hollolan yläasteella	12
3 Tutkimuksen tavoite ja ongelmat	14
4 Tutkimusmenetelmä ja aineisto	15
5 Tulokset	16
5.1 Oppilaanohjauksen kiinnostavuus, tärkeys ja hyödyllisyys	16
5.2 Oppilaanohjauksessa käsiteltävien asioiden oppiminen ja opitun soveltaminen arkielämässä	20
5.3 Oppilaanohjauksen riittävyys Hollolan yläasteella	23
5.4 Oppilaiden tyytyväisyys oppilaanohjaukseen Hollolan yläasteella	25
6 Tulosten tarkastelua ja yhteenvetoa	27

LÄHTEET

LIITE

1 TEOREETTINEN TAUSTA

1.1 Konstruktivismi

Oppimista on tutkittu vuosisatoja ja siitä on esitetty useita erilaisia teorioita. Tiedeyhteisö on viime vuosina yhä vahvemmin suuntautunut konstruktiviseen oppimisteoriaan. Konstruktivismi perustuu käsitykselle oppijasta aktiivisena tiedon muokkaajana sekä käsitykselle itse tiedon dynaamisuudesta. Ihminen on alati tietoa tai paremminkin merkityksiä rakentava yksilö, joten tieto on dynaaminen, elävä ja muuttuva kooste. Tieto ei siirry oppijaan, vaan hän rakentaa eli konstruoi sen itse omien tavoitteidensa mukaisesti. Oppija tekee informaatiosta oman tulkintansa ja luo tiedon konstruktionsa aikaisempien tietojensa ja kokemustensa pohjalta. Konstruktivistinen oppimiskäsitys on siis lähes vastakohta tekniselle opetusnäkemyskäsitykselle, jonka mukaan opettaja siirtää eli välittää auktoriteetin halussa tai oppikirjassa olevaa tietoa. Oppimistilanteen fyysiset ja sosiaaliset tekijät vaikuttavat myös muodostuvaan konstruktioon. Konstruktivismin periaatteena on ettei, tietoa voida ymmärtää ilman sosiokulttuurista taustaa. Vaikka oppiminen on yksilöllistä, yksilön oppimisen kehittyminen tapahtuu suurella määrällä sosiaalisessa yhteisössä. (Ojanen 2001, 41)

Oppijan ajattelun aktiivisuus on erittäin tärkeää laadukkaana oppimisen kannalta. Aktiivisuus oppimisprosesseissa syntyy motivaation, haastavan oppimistehtävän ja yksilön oppimisprosessilleen asettamien tavoitteiden kautta. Laadukkaana tiedonkonstruktioprosessin kannalta ovat merkityksellisiä paitsi vastaanotettu tieto, ennen kaikkea oppijan aikaisemmat kokemukset, hänen mielikuvansa ja ennako-olettamuksensa asiasta sekä laajemmin: käsitys maailmasta sekä yksilön omat metakognitiiviset kyvyt eli tieto omasta ajattelusta, muistista ja niin edelleen. Ne ovat aina osana laadukasta oppimista. Niitä hallitessaan oppija voi itse reflektoida ja säädellä omaa toimintaansa ja parantaa siten oppimisen laatua. Tehokas oppiminen siis vaatii oppijalta omaa aktiivista ajattelua ja tietojen liittämistä aikaisemmin opittuun. (Ojanen 2001, 42)

Koska konstruktivismin mukaan oppiminen on yksilöllisen konstruointiprosessin tulos, opettajan tehtävä on luoda puitteet ja edesauttaa oppijan yksilöllisiä oppimisprosesseja. Opettaja on siis yksilön oppimisprosessien ohjaaja ja oman asiantuntijakulttuurinsa välittäjä. Hänen tehtävänsä on tukea oppijaa tämän omissa pyrkimyksissä, edesauttaa metakognitiivisten taitojen kehittymistä ja suunnitella oppimisympäristö sosiaalisilta ja fyysisiltä komponenteilta oppijan aktiivisuutta tukeväksi. Konstruktivistiseen näkemykseen perustuvia oppijan ohjaamisen muotoja ovat oppimistehtävän mallittaminen, oppijan oikea-aikainen tukeminen ja oppijan ajattelun reflektointi. (Rauste-von Wright 1997, 157-159)

1.2 Motivaatio

Opintomenestys on kiinni monista asioista. Jotkut näistä ovat pieniä ja vähämerkityksisiä. Ehkä merkittävin on myönteinen asenne. Jos oppimishalua ei ole, ei myöskään voi odottaa tuloksia. Asennetta lähellä on motivaatio, kiinnostus. Korkea motivaatio lisää selvästi oppimistuloksia. Selkeät tavoitteet puolestaan parantavat motivaatiota. Tavoitteet voivat olla haaveita, jotka eivät ehkä toteudu, mutta ne antavat voimia ponnistella opin tiellä. Kielteisistä opiskeluasenteista seuraa heikko motivaatio. Tällöin saadaan varmasti huonoja tuloksia. Huonot tulokset taas lisäävät kielteisiä asenteita ja tulokset voivat olla vielä heikompiä. Tämä negatiivinen oppimiskierre on parasta katkaista jo heti alkuun. Oppilaan tulee asennoitua positiivisesti ja etsiä hyviä puolia ja tehdä oppimisesta mielenkiintoista.

Peltosen ja Ruohotien (1992, 16-17) mukaan motivaatiolla tarkoitetaan käyttäytymistä virittävien ja ohjaavien tekijöiden järjestelmää. Se määrittää myös yksilön muuttuvaksi henkiseksi tilaksi, joka määrää millä vireydellä ja mihin suuntaan hän toimii. Motivaation kantasana motiivilla

puolestaan tarkoitetaan niitä tekijöitä, jotka virittävät ja ylläpitävät yksilön yleistä käyttäytymistä. Motiiveja ovat esimerkiksi tarpeet, halut, vietit, sisäiset yllykkeet, palkkiot ja rangaistukset. Toisin sanoen motivaatio on motiivien aikaansaama tila. Motivaatiota voidaan tarkastella kolmen käsitteen avulla: vireys, suunta ja systeemiorientoituminen. Vireys on yksilön energiaa, joka aikaansaa tietyn käyttäytymisen. Suunta tarkoittaa, että yksilöllä on päämäärä, jonka hän pyrkii saavuttamaan käyttäytymisellään. Systeemiorientoitumisella tarkoitetaan yksilössä ja hänen ympäristössään olevia voimia, jotka vahvistavat tai heikentävät hänen käyttäytymisensä suuntaa.

Yrjönsuuren (1989, 59) mukaan opiskelumotivaatiolla tarkoitetaan opiskelijan kohdistamaa motivaatiota opiskeluun ja tätä kautta oppimiseen. Engeström (1984, 25-30) jakaa opiskelumotivaation tilannekohtaiseen, vieraantuneeseen eli välineelliseen ja sisällölliseen eli tietoiseen motivaatioon. Tilannemotivaation muodostavat pääasiassa ulkoiset tekijät, jotka oppilas kokee kiinnostaviksi. Tilannemotivaatio, jonka synnyttää esimerkiksi opettajan toiminta, on lyhytjänteinen ja altis häiriöille. Välineellisessä motivaatiossa oppilaan tavoitteena on saavuttaa ulkoisia palkkioita ja välttää epäonnistumisia. Tyypillisiä ulkoisia palkkioita oppilaalle ovat kurssi- ja koearvosanat. Kun oppilaan opiskelua ohjaa välineellinen motivaatio, hän ei ole kiinnostunut opittavien asioiden tietosisällöstä tai sovellusarvoista. Lisäksi hänen tavoitteenaan on opetella asiat mahdollisimman helposti, jolloin hän unohtaa tiedot arvosanan saatuaan. Välineelliselle motivaatiolle on tyypillistä pintatason oppiminen, jolloin oppilas pyrkii opettelemaan tiedot sellaisenaan pala palalta ilman tietoista asioiden käsittelyä ja merkitysten löytämistä. Sisällöllisessä motivaatiossa oppilaan tavoitteena on ymmärtää opittavat asiat, koska hän pitää tietoa ja sen sovellusarvoa sinänsä arvokkaana. Tällöin hänen huomionsa kohdistuu opittavaan asiaan eikä suoritukseen. Sisällöllinen motivaatio saa aikaan syvätason oppimista, jossa oppilaan toiminta on tietoista, kriittistä ja tiedollisia kokonaisuuksia rakentava.

1.3 Oppimisen ja opiskelun mielekkyyden määrittelyä

Opiskelumotivaatioon liittyy läheisesti oppimisen ja opiskelun koettu mielekkyys. Opiskelumotivaatio ja mielekkyyskokemukset ovat vuorovaikutuksessa keskenään. Motiivit ovat toiminnan käynnistäjinä, suuntaajina ja säätelijöinä kuitenkin voimakkaampia kuin mielekkyyden tuntemukset. Esimerkiksi pelko ja ahdistus ovat motiiveina voimakkaita, vaikka ne eivät ole erityisen mielekkäitä. Toisaalta mielekkyyden kokeminen osoittaa, että oppija kokee tilanteen hyödylliseksi, mikä säätelee edelleen motivaation luonnetta ja dynamiikkaa. (Kosonen 1991, 57)

Olkinuoran (1983, 18) esittämän määritelmän mukaan oppimisen ja opiskelun mielekkyydellä tarkoitetaan opiskelussa kohdattavien asioiden ja niihin sisältyvien kielellisten ilmauksien, tekojen ja toimintojen kokemista merkitystä omaavina, erilaisia tarkoituseriä palvelevina (relevanssi) ja opiskeluun sisältyvien prosessien hallinnan kokemista siinä määrin, että niiden avulla tunnetaan voitavan edistää kyseisten tarkoituserien saavuttamista (kontrolloitavuus). Mielekkyys on siten oppilaiden omakohtainen kokemus siitä, että heidän opiskelemissaan asioissa sekä niiden saavuttamiseen tarvittavissa teoissa ja toiminnoissa on jotain mieltä ja järkeä (Aittola & Aittola 1985, 69-70).

Mielekkyyden kokemisessa voidaan analyttisesti erottaa kognitiivisesti koettu järjellisyys tai relevanssius ja affektiivisesti koettu mielellisyys (Aittola & Aittola 1985, 70). Mielekkyyden kognitiivisella aspektilla tarkoitetaan Olkinuoran (1983, 20-21) mukaisesti mieltämisen kohteena olevan asian merkityksen ja tarkoituksen tajuamista ja ymmärtämistä. Oppilas ymmärtää tällöin, että asialla on jokin merkitys ja tarkoitus ja että se liittyy jollain tavalla hänen aikaisempaan tieto- ja kokemusvarastoonsa. Mielekkyyden kognitiivisen aspektin määritelmässä voidaan analyttisesti erottaa toisistaan kielellisten ilmausten ja symbolien sekä erilaisten tekojen ja toimintojen merkityksen ja tarkoituksen tajuaminen omien intressien kannalta relevanteiksi ja tavoittelemisen arvoisiksi. Kosonen (1991, 56) erottaa neljä syytä, jotka tekevät oppimisen kognitiivisesti mielekkääksi. Ensinnäkin oppija kokee, että opittavalla asialla on yleistä välinearvoa, esimerkiksi

oppiminen on järkevää yhteiskunnallisista, taloudellisista tai kulttuurisista syistä. Tällainen mielekkyys jää tavallisesti melko pinnalliseksi. Toiseksi mielekäs oppiminen edistää oppijan omia tavoitteita, intressejä ja etuja. Kolmanneksi oppiminen on oppijan mielestä mielekästä, kun hän kykenee soveltamaan opittua käytännössä. Neljänneksi oppiminen on mielekästä silloin, kun oppija oivaltaa aiemmin rakentamiensa skeemojen ja uuden opittavan asian välisen yhteyden.

Mielekkyyden affektiivisellä dimensiolla tarkoitetaan opiskelussa kohdattavien asioiden, tekojen ja toimintojen tyydyttävyyden ja merkityksellisyyden kokemista omien tarpeiden, asenteiden ja tunnetilojen perusteella. Mielekkyyden affektiivinen dimensio viittaakin opiskeltavien asioiden ja opiskelun edellyttämien tekojen kokemiseen joko välillisesti tai välittömästi merkityksellisinä ja erilaisia intressejä tai tarpeita palvelevina. (Olkinuora 1983, 21)

Mielekkyyden kognitiivinen ja affektiivinen dimensio eivät juuri koskaan esiinny itsenäisinä tai toisistaan irrallaan, sillä mielekkyykokemus on jakamaton kokonaisuus, jossa tämänkaltaiset erottelut ovat mahdollisia ainoastaan käsitteellisellä tasolla (Olkinuora 1979, 53). Oppilaan kehitysvaihe vaikuttaa paljolti siihen, mikä on hänelle mielekästä. Vanhempien oppilaiden opintomotivaatiossa painottuu usein opintojen havaittu kognitiivinen mielekkyys, esimerkiksi se, miten tarpeellista koulutus tai oppiaine on suhteessa oppilaan omiin päämääriin, ammattiuraan tai itsensä kehittämiseen. Nuoremmat oppilaat taas saattavat painottaa sitä, kuinka kivalta, hauskalta tai muulla tavoin affektiivisesti tyydyttävältä koulunkäynti tuntuu. (Olkinuora 1983, 21)

Oppilaan mielekkyykokemukset voidaan jakaa neljään eri tasoon: koko elämisen, koulunkäynnin, tietyn oppiaineen ja tietyn asiasisällön mielekkyyden kokemiseen. Nämä eri tasot ovat vuorovaikutuksessa keskenään. Tietyn aineen opiskelun mielekkyyteen vaikuttaa sen hetkisen koulunkäynnin mielekkyys. Oppiaineen koettu hyödyllisyys tai hauskuus ja kiinnostavuus vaikuttavat puolestaan tietyn asiasisällön oppimiseen ja erityisesti siihen, kuinka tehtävääorientoitunut oppilas on. Toisaalta vaikutusketju kulkee myös päinvastaiseen suuntaan. Jos yksilö joutuu usein opettelemaan hänestä yhdentekevältä tuntuvia asioita tai opeteltavat asiat menevät usein yli hänen ymmärryksensä, heijastuu se taas koko tiettyyn aineeseen kohdistuvaan asenteeseen. Jos samanlaisia kokemuksia ja asennoitumista syntyy monien aineiden sisällä, heijastuu se taas ajan mittaan koko tietynhetkisen koulunkäynnin motivaatioon ja mielekkääksi kokemiseen ja tällä voi edelleen olla joitain vaikutuksia yleisempiin elämänasenteisiin. (Olkinuora 1979, 56-57; 1983, 29)

Olkinuoran (1979, 59) mukaan mielekkyys on yläkäsite ja relevanssi sen alakäsite. Tällöin koulutuksen ja opeteltavien asioiden relevanssilla tarkoitetaan niiden havaittua sovellusarvoa, katsovatko yksilöt saavansa koulutuksensa kautta sellaisia tietoja ja taitoja, joita he voivat menestyksellisesti soveltaa käytännön elämässä koulun ulkopuolella, työssään tai muualla vapaa-aikanaan. Näin ollen opittujen tietojen ja taitojen relevanttiuden kokeminen edistää omalta osaltaan opiskelun mielekkyyden kokemista, sillä silloin opituilla tiedoilla ja taidoilla nähdään olevan tiettyä merkitystä.

Engeströmin (1981, 9-12) mukaan mielekkäässä oppimisessa yksilö pyrkii aktiivisesti ja tietoisesti ratkaisemaan ongelmia ja saavuttamaan ympäristönsä ja tehtäviensä entistä korkeampitasoisen hallinnan. Mielekkääseen oppimiseen liittyy kuusi tapahtumaa: motivoituminen eli tiedollisen ristiriidan muodostuminen, orientoituminen, tiedon sisäistäminen, tiedon soveltaminen, opittavan sisällön arviointi ja oman oppimisen arviointi. Mielekkäässä oppimisessa oppilas vertaa uutta tietoa hänen vanhoihin tietoihinsa ja havahtuu uuden ja vanhan tiedon ristiriitaan tai vanhan tiedon riittämättömyyteen. Syntyneen ristiriidan tulee koskea jotain oppilaalle oleellisia etuja, tarpeita tai ongelmia. Toisin sanoen opittava asia on oppilaan työn ja elämän kannalta merkityksellinen. Näin oppilaalle syntyy tietoinen sisällöllinen motivaatio opittavaan asiaan sen sijaan, että hänen motivaationsa olisi pelkästään arvosanojen hankkiminen. Ristiriidan synnyttyä oppilas selvittää opittavan asian yleisen periaatteen ja pyrkii sisäistämään sen. Oppiminen on merkityksellistä syvätason oppimista eikä ulkooppimista. Syvätason oppimisessa oppilas pyrkii hahmottamaan asioiden kokonaisuuksia ja merkityksiä, koska hän on kiinnostunut asiasisällöstä ja

sen käyttömahdollisuuksista. Tiedon sisäistäminen mahdollistaa sen soveltamisen uusiin tilanteisiin. Mielekkäässä oppimisessa oppilas myös arvioi omaa oppimistaan. Hän arvioi muodostamansa uuden tietorakenteen oikeellisuutta ja sitä, miten hyvin hän osaa soveltaa sitä uusissa tilanteissa.

Mielekkästä oppimisprosessia voidaan kuvata kahden toisistaan riippumattoman dimension avulla: mielekäs oppiminen ja ulkooppiminen sekä vastaanottava ja keksivä oppiminen. Näistä dimensioista voidaan muodostaa neljä oppimisen perustyyppiä, joiden avulla suuri osa oppimisprosessiin sisältyvästä vaihtelusta on kuvattavissa. Mielekkäästi vastaanottavassa oppimisessa oppilas kykenee ymmärtämään ja ottamaan vastaan valmiiksi muokatun uuden asiasisällön. Ulkooppiva vastaanottava oppiminen taas tarkoittaa valmiiksi muokatun uuden asiasisällön muistinvaraista mieleenpainamista. Mielekkäästi keksivä oppiminen tarkoittaa uuden suhteellisen vähän muokatun asiasisällön ydinkohtien oivaltamista ja ymmärtämistä sekä suhteuttamista aikaisempaan kognitiiviseen struktuuriin. Ulkoa muistinvaraisesti keksityn ratkaisun opetteleminen ja mieleenpainaminen sellaisenaan taas kuvaa ulkooppimiseen perustuvaa keksivää oppimista. (Aittola & Aittola 1985, 46-47)

Kognitiivinen mielekkyys voidaan edelleen jakaa loogiseen ja psykologiseen. Looginen mielekkyys on vallalla silloin, kun oppilas pyrkii ratkaisemaan oppimistehtäviä keskittyneesti ja loogisesti toimien. Psykologinen mielekkyys on vallalla, kun tehtävälogiikan noudattamisen sijasta selviytymisellä on enemmänkin välinearvonsa itse tehtävään nähden ulkoisten päämäärien kannalta katsottuna. Oppilas haluaa esimerkiksi kunnostautua jonkun toisen oppilaan tai opettajan silmissä. (Lahdes 1997, 144) Tämä johtaa tarkastelemaan orientaatio- eli suuntautumistyyppejä.

1.4 Opiskeluorientaatiot

Orientaatiolla eli suuntautuneisuudella tarkoitetaan Engeströmin (1984, 76) mukaan oppilaalle muodostunutta ennakkokuvaa tai lähtökohtamallia opittavasta asiasta, joka ohjaa oppilaan toimintaa. Orientaatiot jaetaan neljään pääryhmään: tehtäväorientaatio, riippuvuusorientaatio, minädefensiivinen orientaatio ja omistautumaton orientaatio (Vuorinen 1993, 9-10).

Tehtäväorientaatio on tyypillinen hyviin oppimistuloksiin yltäville oppilaille. Oppilas suuntautuu suoraan oppimistehtävään ja kokee tämän haastavaksi ja motivoivaksi. Oppilas pyrkii itsenäiseen tehtävän ymmärtämiseen ja hallintaan. Oleellista on se, että oppilas ottaa itselleen vastuun tehtävän hallinnasta. Oppilas opiskelee itseään varten. Parhaimmillaan oppilas näkee suuntautumisessa loogista mielekkyyttä. Jos tehtäväorientaatioon liittyy mm. kilpailua paremmuudesta muiden kanssa, mukaan tulee myös psykologista mielekkyyttä. (Lahdes 1997, 144)

Riippuvuusorientaatio merkitsee oppimistilanteen sosiaalisten suhteiden nousemista keskeisiksi hallintayritysten kohteeksi. Oppilaan perustavoite on saavuttaa opettajan tai muiden oppilaiden sosiaalinen hyväksyntä. Sosiaalinen riippuvuusorientaatio merkitsee oppilaan sitoutumista tilanteen sosiaalisten suhteiden hoitamiseen ja toisten odotusten tyydyttämiseen. Opiskeltavat asiat saavat arvonsa ja merkityksensä vasta näiden sosiaalisten pyrkimysten välityksellä. Näin oppilas siirtää opiskeluun liittyvän älyllisen vastuun sille henkilölle, jonka odotuksia hän pyrkii täyttämään. (Vuorinen 1993, 9-10)

Minädefensiivisessä orientaatiossa on psykologinen mielekkyys voimakkaasti esillä. Minädefensiivisen orientaation lähtökohtana ovat oppilaan toistuvat epäonnistumiset, joiden tuloksena hän alkaa tulkita kaikkia tilanteita minäkeskeisistä pyrkimyksistä käsin. Oppilas kokee vaikeat tehtävät uhkaavina ja puolustautuu erilaisin subjektiivisin reaktioin. Tämä merkitsee, että energia suuntautuu oppimistehtävien sijaan konfliktien välttämiskäyttäytymiseen, joka voi ilmetä vetäytymisenä, yliaktiivisuutena tai korviketyydytysten etsimisenä. (Lahdes 1997, 145; Vuorinen 1993, 10)

Omistautumaton orientaatio liittyy kokemukseen, että opiskelun tavoitteet eivät tarjoa oppilaalle omakohtaista mielekkyyttä. Omistautumattomuus voi koskea koko opiskelua tai jotain oppiainetta; äärimmillään se voi merkitä koko yhteiskunnan arvojen kieltämistä ja sen mukaista toimintaa.

Tällainen oppilas ei kannu huolta käyttäytymisensä negatiivisista seurauksista, koska ne kuuluvat oleellisena osana tähän orientoitumismalliin. (Vuorinen 1993, 10)

2 OPPILAANOHJAUKSEN VALTAKUNNALLINEN OPETUSSUUNNITELMA JA HOLLOLAN YLÄASTEEN OPPILAANOHJAUKSEN OPETUSSUUNNITELMA

2.1 Oppilaanohjaus valtakunnallisessa perusasteen opetussuunnitelmassa

Perusasteen opetussuunnitelman (<http://www.oph.fi/info/ops/>) mukaan ohjaustoiminnan tulee muodostaa koko perusopetuksen ajan kestävä jatkumo. Sen toteutuminen taataan siten, että ohjaustyöhön osallistuvat opettajat toimivat yhteistyössä oppilaan opintopolun aikana ja opiskelun nivelvaiheissa. Kaikkien opettajien tehtävänä on ohjata oppilasta oppiaineiden opiskelussa sekä auttaa häntä kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan ja oppimisen valmiuksiaan sekä ennaltaehkäistä opintoihin liittyvien ongelmien syntymistä. Jokaisen opettajan tehtävänä on oppilaiden persoonallisen kasvun, kehityksen ja osallisuuden tukeminen.

Perusasteen opetussuunnitelma määrittää monia tehtäviä oppilaanohjaukselle. Oppilaanohjauksen tehtävänä on tukea oppilaan kasvua ja kehitystä siten, että oppilas kykenee edistämään opiskelunvalmiuksiaan ja sosiaalista kypsymistään sekä kehittämään elämänsuunnittelun kannalta tarpeellisia tietoja ja taitoja. Ohjauksen tuella oppilas tekee omiin kykyihinsä ja kiinnostuksiinsa perustuvia opiskelua, koulutusta, arkielämää ja elämänuraa koskevia ratkaisuja. Oppilaanohjauksen tarkoituksena on edistää koulutyön tuloksellisuutta, lisätä hyvinvointia koulussa sekä ehkäistä syrjäytymistä. Sen avulla edistetään myös koulutuksellista, etnistä ja sukupuolten välistä tasa-arvoa. (<http://www.oph.fi/info/ops/>.)

Oppilaalla ja hänen huoltajallaan on oltava mahdollisuus saada tietoa perusopetuksen työtavoista, valintamahdollisuuksista ja niiden merkityksestä oppilaan oppimiselle ja tulevaisuudelle. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen tulee selvittää ohjauksen järjestämiseen, opiskeluun, oppilashuoltoon ja tukipalveluihin liittyvät koulukohtaiset asiat. Huoltajalle tulee järjestää tilaisuuksia neuvotella oppilaan opiskeluun ja valintoihin liittyvistä kysymyksistä opettajan, oppilaanohjaajan, oppilaan ja huoltajan yhteisissä tapaamisissa. (<http://www.oph.fi/info/ops/>.)

Koulussa toteutettavan ohjauksen tulee ennaltaehkäisevän toiminnan lisäksi tukea erityisesti niitä oppilaita, joilla on opiskeluun liittyviä vaikeuksia tai jotka ovat vaarassa jäädä koulutuksen tai työelämän ulkopuolelle perusopetuksen jälkeen. (<http://www.oph.fi/info/ops/>.)

Ohjaustoiminnan periaatteet ja työnjako eri toimijoiden kesken on määriteltävä koulun omassa opetussuunnitelmassa. koulun opetussuunnitelmaan tulee sisältyä kuvaus, miten yhteistyötä paikallisen työ- ja elinkeinoelämän kanssa toteutetaan koko koulun toiminnan tasolla. Tämän yhteistyön keskeisen osan muodostavat työelämän edustajien vierailut luokkatunneilla, työpaikkakäynnit, projektityöt, eri alojen tiedotusmateriaalien käyttö ja työelämään tutustuminen (TET). Eri oppiaineiden opetukseen tulee sisällyttää kokonaisuuksia, jotka liittyvät opiskeltavan aineen antamat tiedot ja taidot työelämän vaatimuksiin ja mahdollisuuksiin. (<http://www.oph.fi/info/ops/>.)

2.2 Oppilaanohjauksen toteutus Hollolan yläasteella

Hollolan yläaste on yksi maamme suurimmista. Oppilaita koulussa on noin 720 ja opettajia noin 60. Koulun suuren koon vuoksi oppilaanohjaajia tarvitaan kolme. Kaksi oppilaanohjaajaa on vakituisessa virkasuhteessa ja he hoitavat lähinnä oppilaanohjaukseen liittyviä tehtäviä. Kolmas oppilaanohjaaja on tuntiopettaja ja hänellä on hieman muita aineita opetettavana, jotta opetusvelvollisuus täytyisi. Koulun oppilaat on jaettu tasaisesti kaikkien oppilaanohjaajien kesken siten, että jokaisella on suurin piirtein saman verran eri luokka-asteiden oppilaita ohjattavana.

Oppilaanohjaus on järjestetty siten, että se tarjoaa oppilaalle kokonaisuuden, joka muodostuu luokkamuotoisesta ohjauksesta, henkilökohtaisesta ohjauksesta, pienryhmäohjauksesta ja työelämään tutustumisesta. Luokkatunneilla käytetään työtapoina käsiteltävästä aiheesta riippuen opetuskeskustelua, opettajajohtoista, oppilaskeskeistä ja/tai ryhmä- ja parityöskentelyä sekä vierailijoiden esityksiä. Henkilökohtaisen ohjauksen aikana oppilaalla on mahdollisuus keskustella opintoihinsa, koulutus- ja ammatinvalintoihinsa sekä elämäntilanteeseensa liittyvistä kysymyksistä oppilaanohjaajan kanssa. Pienryhmäohjauksessa oppilas oppii ryhmässä käsittelemään kaikille yhteisiä tai kunkin ryhmään osallistuvan opiskelijan henkilökohtaisia, muiden oppilaiden kanssa jaettavissa olevia ohjauksellisia kysymyksiä oppilaanohjaajan johdolla. (Hollolan yläasteen opetussuunnitelma 2004.)

Työelämään tutustumisen (TET) jaksoja järjestetään oppilaan koulutus- ja ammatinvalinnan perustaksi sekä työn arvostuksen lisäämiseksi. Jaksojen aikana oppilaalla on mahdollisuus hankkia omakohtaisia kokemuksia työelämästä ja ammasteista aidoissa työympäristöissä. Työ- ja elinkeinoelämän sekä koulun välisen yhteistyön tavoitteena on, että oppilas hankkii tietoa ammattialoista, ammasteista ja työelämästä sekä saa virikkeitä yrittäjyydestä. Työelämään tutustumisen yhteydessä oppilas arvioi hankkimiaan tietoja ja kokemuksia erilaisissa raporteissa ja oppitunneilla annettavassa suullisessa palautteessa. (Hollolan yläasteen opetussuunnitelma 2004.)

Kahdeksannella luokalla työelämään tutustumisjakson pituus on viisi päivää ja yhdeksännellä luokalla kymmenen päivää. Kasvatuksellisenä tavoitteena on, että oppilas oppii työnhakemiseen liittyvät asiat ja hankkii itselleen TET-paikan. Oppilasta kannustetaan paikan hankkimisessa omien ammatinvalintasuunnitelmien huomioimiseen. (Hollolan yläasteen opetussuunnitelma 2004.)

Perusopetuksen päättövaiheessa oppilasta ohjataan ja tuetaan jatko-opiskeluvalinnoissa sekä ohjata käyttämään opetus- ja työhallinnon sekä muita yhteiskunnan tarjoamia ohjaus-, neuvonta- ja tietopalveluita. Oppilaan turvallista siirtymistä opintopolun nivelvaiheissa tuetaan oppilaanohjaajien ja toisen asteen oppilaitosten ohjauksesta vastaavien opinto-ohjaajien sekä opettajien välisellä yhteistyöllä, joka ylittää oppilaitosten ja kouluasteiden väliset rajat. (Hollolan yläasteen opetussuunnitelma 2004.)

3 TUTKIMUKSEN TAVOITE JA ONGELMAT

Tämän tutkimuksen tavoitteena on selvittää peruskoulun 9. luokan oppilaiden kokemuksia oppilaanohjauksen mielekkyydestä. Koska koulussa nykyään tavoitellaan mielekäästä oppimista, tutkimuksessa pyritään selvittämään, miten tavoite on saavutettu oppilaiden näkökulmasta. Tutkimuksen tavoitteena on vastata pääongelmaan, joka voidaan ilmaista seuraavan kysymyksen avulla:

Kokevatko peruskoulun 9. luokan oppilaat oppilaanohjauksen mielekkääksi?

Näin yleisen tason kysymykseen ei voida kuitenkaan saada selvää vastausta suoraan oppilailta. Varsinaisina tutkimusongelmina, joihin voidaan saada vastaukset empiirisen aineiston avulla, voidaakin pitää seuraavia kysymyksiä:

- Onko oppilaanohjaus kiinnostavaa, tärkeää ja hyödyllistä?
- Vaatiiko oppilaanohjauksessa käsiteltävien asioiden oppiminen ulkoaoppimista vai asioiden ymmärtämistä?
- Voivatko opiskelijat soveltaa arkielämässään oppilaanohjauksessa oppimiaan tietoja ja taitoja?
- Ovatko oppilaat tyytyväisiä oppilaanohjaukseen Hollolan yläasteella?
- Saavatko oppilaat riittävästi oppilaanohjausta?

4 TUTKIMUSMENETELMÄ JA AINEISTO

Tutkimuksen aineistonkeruumenetelmäksi valitsin kyselytutkimuksen. Kysely suoritettiin kahdelta Hollolan yläasteen 9. luokalta helmikuussa 2005. Kyselyyn vastasi 39 oppilasta, joista tyttöjä oli 20 ja poikia 19. Käytetty kolmisivuinen kyselylomake sisältää sekä suljettuja että avoimia kysymyksiä. Sitä olivat jo ennen varsinaista kyselyn suorittamista testanneet kaksi Hollolan yläasteen 9. luokan oppilasta. Tällä menettelyllä pyrin varmistamaan sen, että oppilaat varmasti ymmärtävät kysymykset. Varsinaista esitutkimusta en kuitenkaan suorittanut.

Oppilaat täyttivät kyselylomakkeen oppitunnin aikana, mihin heiltä meni aikaa noin 15-20 minuuttia. Tällä järjestelyllä pyrin siihen, että oppilaat todella paneutuisivat vastaamaan kysymyksiin ja samalla kyselyn kato jäisi mahdollisimman pieneksi. Oppilaat vastasivat kyselyyn asiallisesti eikä joutunut hylkäämään yhtään kyselylomaketta esimerkiksi asiattomuuksien vuoksi.

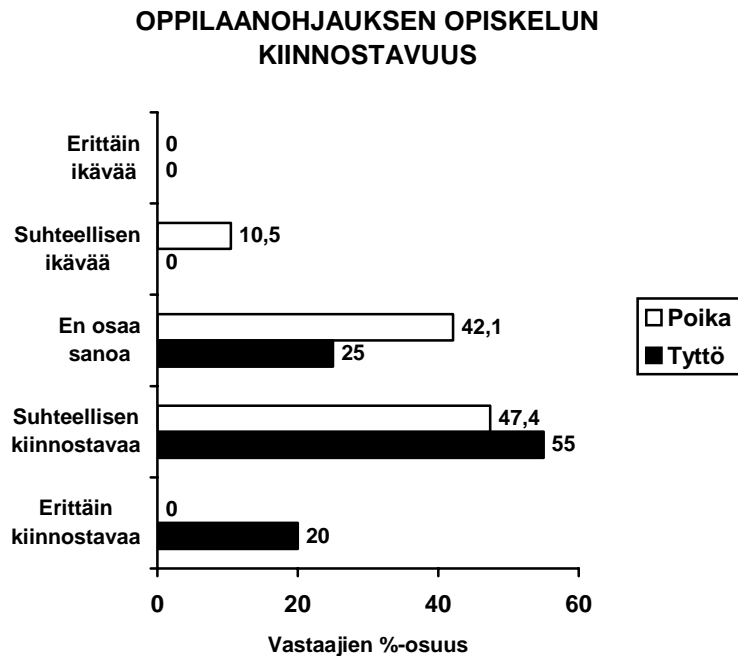
Kyselytutkimuksen vastauksia kuvaan tilastollisten tunnuslukujen avulla. Lukumäärätarkastelu on keino systematisoida aineistoa ja tuoda esille aineistossa esiintyviä tyypillisiä piirteitä. Kvantitatiivinen tarkastelu rajoittuu kuitenkin prosenttilukuihin. Prosenttiluvut on ilmaistu puolen prosentin tarkkuudella. Sen rinnalla tulosten tarkastelussa käytän aineistoa kuvaavia esimerkkivastauksia.

5 TULOKSET

5.1 Oppilaanohjauksen kiinnostavuus, tärkeys ja hyödyllisyys

Oppilaanohjauksen opiskelun kiinnostavuutta, tärkeyttä ja hyödyllisyyttä tutkittaessa oppilaita pyydettiin valitsemaan yksi viidestä väittämästä, joka parhaiten kuvasi heidän mielipidettään. Kuviossa 1 on esitetty oppilaiden vastauksien jakautuminen oppilaanohjauksen kiinnostavuuden osalta. Kuvioista voidaan havaita oppilaiden mieltävän oppilaanohjauksen opiskelun kiinnostavana, sillä tytöistä 55 % ja pojista 47,4 % piti oppilaanohjausta suhteellisen kiinnostavana. Tytöistä jopa 20 % piti oppilaanohjausta erittäin kiinnostavana. Kukaan oppilaista ei mieltänyt oppilaanohjausta erittäin ikäväksi ja vain 10,5 % pojista mielsi sen suhteellisen ikäväksi. Yhteenvetona voi sanoa, että tytöt pitivät oppilaanohjausta kiinnostavampana oppiaineena kuin pojat.

KUVIO 1. Oppilaanohjauksen opiskelun kiinnostavuus oppilaiden mielestä

Oppilaita pyydettiin myös perustelemaan valintansa siitä, miten kiinnostavaksi he oppilaanohjauksen opiskelun kokivat. Oppilaiden perusteluissa korostuu oppilaanohjauksen hyödyllisyys tulevaisuuden kannalta. Oppiaineessa opittuja tietoja ja taitoja tarvitaan varsinkin jatko-opintojen suunnittelussa. Toisinaan oppiaineen kiinnostavuus vaihtelee käsiteltävien asioiden mukaan.

Oppilaat vastasivat aika vaihtelevasti perusteluihin. Moni jätti perustelut kokonaan kirjoittamatta tai vastasi ”en osaa sanoa” tai ”en tiedä”. Nämä vastaukset eivät kerro paljoakaan heidän valintojensa syistä. Joillakin oppilailla oli puolestaan useita perusteluita kyseiseen kohtaan. Pääsääntöisesti voi sanoa, että ne oppilaat jotka kokivat oppilaanohjauksen kiinnostavana, myös perustelivat valintansa. Seuraavassa muutamia esimerkkejä oppilaiden kirjoittamista perusteluista:

”Siinä saa tietoa eri ammateista ja koulutus vaihtoehtoista”

”Siitä on hyötyä jatkokoulutuksen suhteen ja muutenkin yms. asioita”

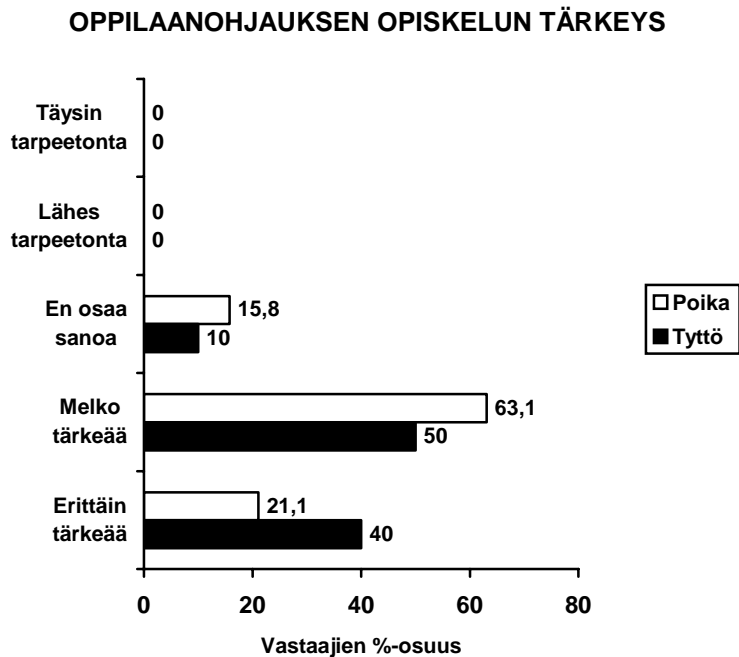

“On kiva saada tietoa eri kouluista ja opiskelusta”

“Koska haluan saada tietoa tulevasta ja opon tunneilla sitä saa”

Kuviossa 2 on esitetty oppilaiden vastauksien jakautuminen koskien oppilaanohjauksen opiskelun tärkeyttä. Sekä tytöt että pojat mieltävät oppiaineen tärkeäksi. Tytöistä jopa 40 % piti oppilaanohjausta erittäin tärkeänä ja melko tärkeänäkin 50 %. Huomattavaa on, että täysin tarpeettomaksi tai lähes tarpeettomaksi oppiainetta ei kokenut yksikään oppilas.

KUVIO 2. Oppilaanohjauksen opiskelun tärkeys oppilaiden mielestä

Oppilaiden perusteluissa korostuvat saman asiat kuin oppiaineen kiinnostavuuden kohdalla. Oppilaanohjaus on tärkeää tulevaisuuden jatko-opintojen kannalta. Seuraavassa muutamia esimerkkejä oppilaiden kirjoittamista perusteluista oppilaanohjausta tärkeyttä koskevaan kysymykseen:

“Ei muuten tietäisi kaikista tärkeistä haku jutuista”

“Että pääsee täältä joskus pois”

“Tietää jotain tulevasta kouluista ja valinnaisaineista”

“Koska jos ei tiedä mitä eri kouluissa on ja mitä eri ammateissa on, se on ihan kuin ostaisi sian säkissä”

”Ei varmaan osattais tehdä mitään tulevaisuuteen liittyvää, jos opoa ei olisi (tai kyl jotain osattais)”

Oppilaanohjauksen tärkeyttä tutkittiin lisäksi monivalintatehtävällä, jossa tiedusteltiin oppiaineen sisältöjen tärkeyttä oppilaille. Tämän kysymyksen osalta en ole tehnyt erikseen jakoa tyttöihin ja poikiin. Tärkeinä sisältöinä on pidetty jatko-opintoja peruskoulun jälkeen, eri

ammatteja, työelämää ja työpaikkoja sekä oppilaanohjaajan antamaa henkilökohtaista ohjausta ja neuvontaa. Vähemmän tärkeitä ovat olleet seuraavat sisällöt: oppiaineiden arvostelu, opiskeluongelmat tai oppimisvaikeudet ja henkilökohtaiset ongelmat tai vaikeudet. Huomattavaa on, että varsin monen väittämän kohdalla on paljon ”en osaa sanoa” vastauksia, oppiaineen arvostelun kohdalla jopa yli puolet oppilaista oli valinnut ”en osaa sanoa” vaihtoehdon.

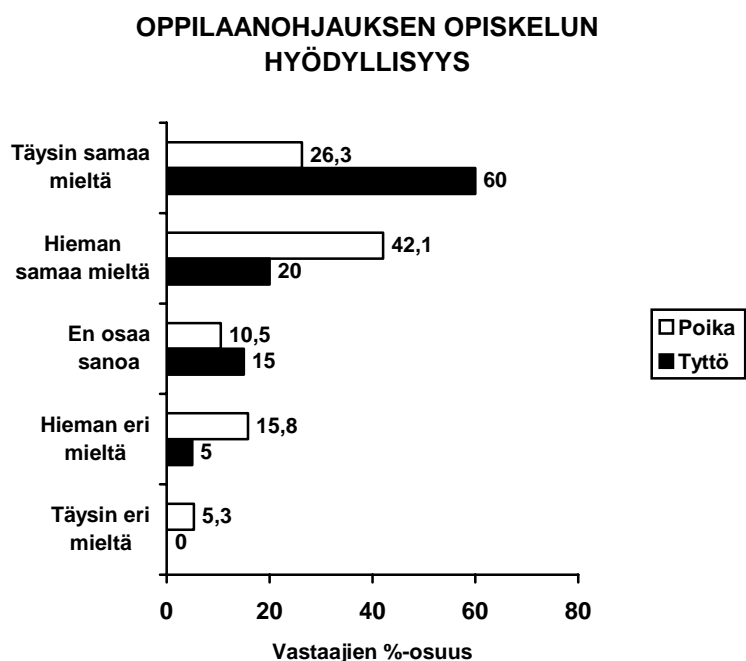
TAULUKKO 1. Oppilaanohjauksen sisältöjen tärkeys oppilaiden mielestä

Oppilaanohjauksen sisällöt	Ohjaus ei ole lainkaan tärkeää (%)	Ohjaus on hiukan tärkeää (%)	En osaa sanoa (%)	Ohjaus on melko tärkeää (%)	Ohjaus on erittäin tärkeää (%)
Opiskelu 7.-9. luokilla	5,1	5,1	30,8	43,6	15,4
Ainevalinnat ja valinnaisaineisiin liittyvät kysymykset	0	2,6	28,2	56,4	12,8
Oppiaineiden arvostelu	5,1	12,8	51,3	25,7	5,1
Eri oppiaineiden merkitys jatko-opintojen kannalta	2,6	5,1	28,2	30,8	33,3
Jatko-opinnot lukiossa ja lukio-opintoihin perehtyminen	10,3	5,1	20,5	25,7	38,5
Jatko-opinnot ammatillisessa koulutuksessa ja ammatillisiin opintoihin perehtyminen	5,1	5,1	25,7	35,9	28,2
Ns. kahden tutkinnon suorittaminen	7,7	7,7	30,8	41,0	12,8
Jatko-					

opintomahdollisuudet lukion jälkeen	7,7	5,1	18,0	48,7	20,5
Jatko-opintomahdollisuudet ammatillisen koulutuksen jälkeen	5,1	5,1	28,2	41,0	20,5
Kansainväliset opiskelumahdollisuudet	0	12,8	30,8	43,6	12,8
Itsetuntemus ja oma kehittyminen	2,6	7,7	33,3	43,6	12,8
Opiskelutaidot	0	7,7	43,6	38,5	10,3
Opiskeluongelmat tai oppimisvaikeudet	2,6	10,3	46,2	33,3	7,7
Henkilökohtaiset ongelmat tai vaikeudet	2,6	18,0	35,9	33,3	10,3
Työelämä ja työpaikat	2,6	2,6	18,0	41,0	35,9
Eri ammatit	2,6	2,6	18,0	30,8	46,2
Oppilaanohjaajan antama henkilökohtainen ohjaus ja neuvonta	2,6	7,7	20,5	38,5	30,8

Kuviossa 3 on esitetty oppilaiden vastauksien jakautuminen koskien oppilaanohjauksen opiskelun hyödyllisyyttä. Sekä tytöt että pojat mieltävät oppiaineen hyödylliseksi. Tytöistä jopa 60 % piti oppilaanohjausta hyödyllisenä. Mutta varsinkin pojissa oli monia oppilaita, jotka eivät pitäneet oppiainetta hyödyllisenä.

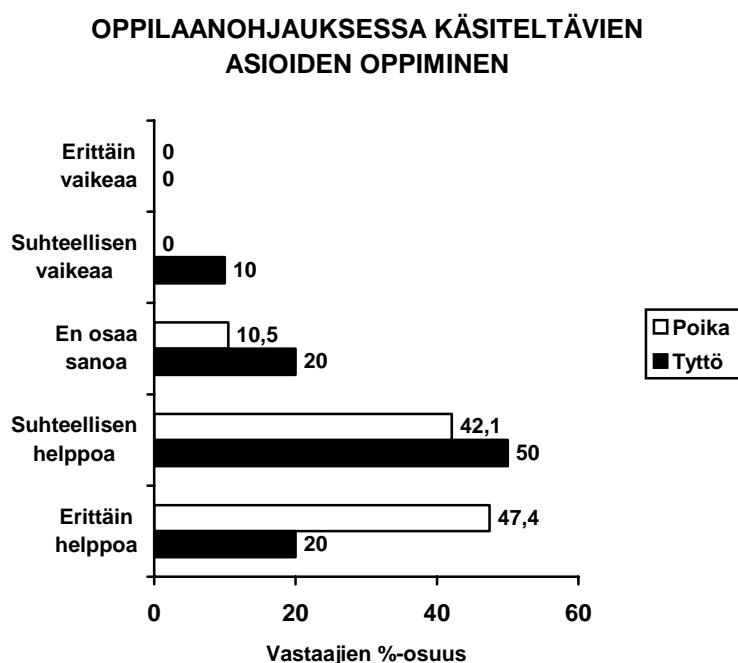
KUVIO 3. Oppilaanohjauksen opiskelun hyödyllisyys oppilaiden mielestä

5.2 Oppilaanohjauksessa käsiteltävien asioiden oppiminen ja opitun soveltaminen arkielämässä

Oppilaanohjauksessa opettavien asioiden oppimista tutkittiin kysymällä oppilailta, kuinka vaikeaksi tai helpoksi he oppimisen kokivat. Oppilaita pyydettiin valitsemaan yksi viidestä väittämästä, joka kuvasi parhaiten heidän mielipidettään. Oppilaat mielsivät oppilaanohjauksessa opettavien asioiden oppimisen helpoksi. Pojista melkein puolet piti oppimista erittäin helppona. Vain tytöissä oli niitä, jotka kokivat oppimisen vaikeaksi. Kuviossa 4 esitetään oppilaiden vastausten jakautuminen.

KUVIO 4. Oppilaanohjauksessa käsiteltävien asioiden oppiminen

Oppilaiden perusteluissa korostui se, että kun käyttää järkeään ja keskittyy asiaan niin oppiminen on helppoa. Hyvä oppilaanohjaaja edisti myös oppimista. Oppiaineessa opetettavia asioita pidettiin aika selkeinä ja yksinkertaisina. Vaikeaksi puolestaan koettiin käsiteltävien asioiden muistaminen. Tämän kysymyksen kohdalla oppilaille tuntui olevan vaikeuksia perustella vastauksensa, sillä useat oppilaat jättivät kokonaan perustelematta vastauksensa. Seuraavassa muutamia vastausesimerkkejä oppilaiden perusteluista kysymykseen:

“Opo on selittänyt asiat hyvin”

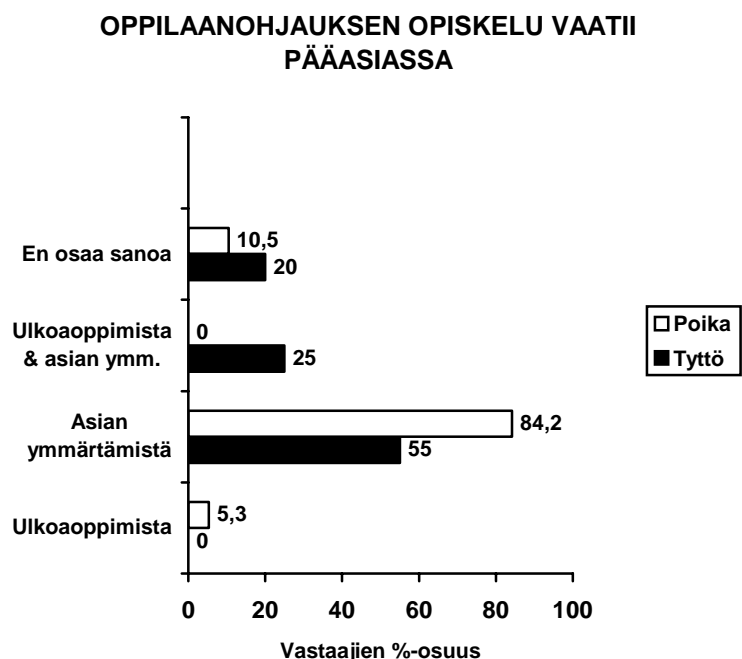
“Perusasioita mitä pitäisi oppia jatko-opintoja varten”

”Se on niin mielenkiintoista”

”Ei tarvitse kauheasti opetella ulkoa”

Oppilaita pyydettiin valitsemaan yksi neljästä väittämästä, joka kuvasi oppilaanohjauksen opiskelussa vaadittavan ulkooppimisen ja ymmärtämisen suhdetta. Suurin osa oppilaista oli sitä mieltä, että oppilaanohjauksen opiskelu vaatii pääasiassa opetettavan asian ymmärtämistä. Huomattavaa on, että vain hyvin harvan mielestä oppilaanohjauksen opiskelu vaatii pelkkää ulkooppimista.

KUVIO 5. Oppilaiden mielipiteet oppilaanohjauksen opiskelussa vaadittavan ulkooppimisen ja ymmärtämisen suhteista

Oppilaiden tuli nimetä avoimeen tehtävään oppilaanohjauksen sisältöjä, joiden opiskelu vaatii pääasiassa ulkooppimista. Kysymyksen saattoi jättää väliin, jos sellaisia aiheita ei ollut. Tähän kysymykseen tulikin vain muutamia vastauksia. Syynä on voinut olla se, ettei ulkooppimista vaativia aiheita ole oppilaanohjauksessa heidän mielestään tai kysymys koettiin muuten vaikeaksi. Ulkooppimista vaativiksi aiheiksi oppilaat kokivat päivämäärät, jolloin esim. yhteishakupaperit tuli palauttaa oppilaanohjaajalle. Toisen ulkooppimista vaativan aihepiirin muodostivat työelämään tutustumiseen liittyvät asiasisällöt.

Oppilaita pyydettiin lisäksi antamaan esimerkkejä avoimeen tehtävään oppilaanohjauksen sisällöistä, joiden opiskelu vaatii pääasiassa asian ymmärtämistä. Ymmärtämistä vaativiksi aiheiksi osoittautuivat varsinkin yhteishakupapereiden täyttäminen. Monen oppilaan mielestä kaikki oppilaanohjauksen sisällöt vaativat pääasiassa asian ymmärtämistä.

Kyselyssä tiedusteltiin oppilailta myös, millaisia arkielämään sovellettavia tietoja ja taitoja he olivat oppineet oppilaanohjauksessa. Tähän kysymykseen oppilaat nimesivät lähinnä kesätyöpaikan hakemisen. Muutamat oppilaat nimesivät myös hakupapereiden täyttämisen sellaiseksi asiaksi, johon voi soveltaa koulussa opittuja tietoja ja taitoja. Seuraavassa vielä muutamia esimerkkejä oppilaiden vastauksista:

“No osasin täyttää hakulomakkeet”

”Kesätyön hakeminen, opiskelu ylipäätensä”

”Työpaikan haku, koululaitoksen haku”

5.3 Oppilaanohjauksen riittävyys Hollolan yläasteella

Oppilaanohjauksen riittävyyttä Hollolan yläasteella tutkittiin monivalintatehtävällä, jossa tiedusteltiin oppiaineen sisältöjen saatavuutta oppilaille. Yleisesti voi sanoa, että Hollolan yläasteella on riittävästi ohjausta tarjolla oppilaille. Oppilaiden mielestä varsinkin seuraaviin oppilaanohjauksen sisältöihin on riittävästi ohjausta tarjolla: eri ammatit, jatko-opinnot lukiossa ja ammatillisessa koulutuksessa sekä ainevalinnat ja valinnaisaineisiin liittyvät kysymykset. Oppilaanohjauksen sisällöt, joissa tuntuisi olevan vähemmän ohjausta tarjolla ovat kansainväliset opiskelumahdollisuudet sekä opiskeluongelmat tai oppimisvaikeudet.

TAULUKKO 2. Oppilaanohjauksen riittävyys Hollolan yläasteella

Kuinka hyvin oppilaanohjausta on saatavilla	Ei lainkaan (%)	Hiukan (%)	En osaa sanoa (%)	Melko hyvin (%)	Erittäin hyvin (%)
Opiskelu 7.-9. luokilla	0	5,1	23,1	41,0	30,8
Ainevalinnat ja valinnaisaineisiin liittyvät kysymykset	0	0	20,5	51,3	28,2
Oppiaineiden arvostelu	0	10,3	23,1	46,2	20,5
Eri oppiaineiden merkitys jatko-opintojen kannalta	0	5,1	20,5	43,6	30,8
Jatko-opinnot lukiossa ja lukio-opintoihin perehtyminen	2,6	7,7	20,5	30,8	38,5
Jatko-opinnot ammatillisessa koulutuksessa ja ammatillisiin opintoihin perehtyminen	0	7,7	20,5	30,8	41,0
Ns. kahden tutkinnon suorittaminen	0	5,1	30,8	38,5	25,7

Jatko- opintomahdollisuudet lukion jälkeen	0	7,7	18,0	53,8	20,5
Jatko- opintomahdollisuudet ammattillisen koulutuksen jälkeen	2,6	5,1	18,0	46,2	28,2
Kansainväliset opiskelumahdollisuudet	2,6	7,7	35,9	41,0	12,8
Itsetuntemus ja oma kehittyminen	0	2,6	33,3	41,0	23,1
Opiskelutaidot	2,6	7,7	30,8	41,0	18,0
Opiskeluongelmat tai oppimisvaikeudet	2,6	7,7	38,5	33,3	18,0
Henkilökohtaiset ongelmat tai vaikeudet	0	2,6	35,9	43,6	18,0
Työelämä ja työpaikat	0	5,1	23,1	48,7	23,1
Eri ammatit	0	7,7	15,4	35,9	41,0
Oppilaanohjaajan antama henkilökohtainen ohjaus ja neuvonta	0	10,3	23,1	41,0	25,7

5.4 Oppilaiden tyytyväisyys oppilaanohjaukseen Hollolan yläasteella

Oppilaiden tyytyväisyyttä oppilaanohjaukseen Hollolan yläasteella tutkittiin myös monivalintatehtävällä. Yhteenvedona voi todeta, että Hollolan yläasteen oppilaat ovat varsin tyytyväisiä oppilaanohjaukseen. Erittäin tyytyväisiä ja melko tyytyväisiä on 77 % oppilaista. Erityisesti tyytyväisiä ollaan yhteishakuun liittyvistä asioista. Sen sijaan tietoverkkojen hyödyntämisessä ja oppimiseen liittyvissä asioissa on vielä parantamisen varaa.

TAULUKKO 3. Oppilaiden tyytyväisyys oppilaanohjaukseen Hollolan yläasteella

Kuinka tyytyväinen oppilas on oppilaanohjaukseen ja ohjauksen riittävyyteen	Ei / en lainkaan (%)	Hiukan (%)	En osaa sanoa (%)	Melko paljon (%)	Täysin / erittäin paljon (%)
Olen tyytyväinen saamaani ohjaukseen	0	2,6	20,5	46,2	30,8
Oppilaanohjaus on lisännyt tietojani ammateista	0	7,7	20,5	35,9	35,9
Oppilaanohjaus on lisännyt tietojani työelämästä	0	7,7	23,1	33,3	35,9
Oppilaanohjaus on lisännyt tietojani koulutusmahdollisuuksista	0	7,7	18,0	25,7	48,7
Oppilaanohjaus on auttanut minua oppimisessa	2,6	7,7	35,9	38,5	15,4
Oppilaanohjaus on auttanut opiskelu- ym. tavoitteiden asettamisessa	5,1	5,1	35,9	38,5	15,4
Oppilaanohjaus on auttanut minua opiskelumenetelmieni	5,1	10,3	46,2	18,0	20,5

kehittämisessä					
Oppilaanohjaus on antanut riittävästi tietoa yhteishausta toisen asteen koulutukseen	0	5,1	20,5	35,9	38,5
Oppilaanohjaus on opastanut tietoverkkojen käyttöön jatko-opintojen suunnittelussa ja ammatinvalinnassa	7,7	15,4	43,6	23,1	10,3
Oppilaanohjaus on antanut riittävästi tietoa oman koulun opetuksesta ja toimintatavoista	0	10,3	28,2	35,9	25,7
Tiedän, mistä tai keneltä haen apua, jos minulla on ongelmia opiskelussani tai henkilökohtaisissa asioissani	5,1	5,1	23,1	25,7	41,0

6 TULOSTEN TARKASTELUA JA YHTEENVETOA

Oppiaineen koettu kiinnostavuus, tärkeys ja hyödyllisyys vaikuttavat siihen, kuinka mielekästä on kyseisen aineen opiskelu. Tähän tutkimukseen osallistuneista oppilaista suurin osa koki oppilaanohjauksen opiskelun peruskoulussa mielekkääksi, kun tulkitaan heidän mielipiteitään oppilaanohjauksen kiinnostavuudesta, tärkeydestä ja hyödyllisyydestä. Selvä enemmistö vastanneista mielsi oppilaanohjauksen erittäin tai suhteellisen kiinnostavaksi, ja vielä selvemmin oppilaat pitivät oppiainetta erittäin tai melko tärkeänä. Oppilaanohjauksen kokeminen tärkeäksi ei ollut minulle yllätys, sillä oppilaanohjauksessa käsitellään jokaista oppilasta koskettavia asioita. Sekä tyttöjen että poikien enemmistö mielsi oppiaineen myös hyödylliseksi.

Kyselyyn osallistuneita oppilaita pyydettiin myös perustelemaan mielipiteensä oppilaanohjauksen kiinnostavuudesta ja tärkeydestä. Monet oppilaat vastasivat samoin perusteluin sekä oppiaineen kiinnostavuutta että tärkeyttä koskevaan kohtaan. Suuri osa perusteluista liittyi oppilaiden omaan haluun oppia tietoja ja taitoja, joista on hyötyä heidän elämänsä eri tilanteissa nyt ja tulevaisuudessa. Tulosten perusteella oppilaanohjauksen opiskelu on suurimmalle osalle mielekästä, koska oppilaat kokivat, että se on tärkeää tulevaisuuden ja arkielämän kannalta. Oppiminen koetaan mielekkääksi, kun oppilas kokee opiskelusta olevan hyötyä omassa elämässään.

Opetuksen aktiivisuus, sen havainnollisuus ja elämänläheisyys sekä opettajan opetustaito (didaktinen relevanssi) vaikuttaa oppiaineen mielekkyyteen (Kosonen 1991, s. 126). Opettajalla on suuri merkitys siihen, kuinka mielekkäänä oppilaat opetuksen kokevat. Oppiaineen koettu tärkeys ja kiinnostavuus vaikuttavat suoraan opetettavan asiasisällön oppimiseen ja erityisesti siihen, kuinka tehtävääorientoitunut oppilas on (Olkinuora 1983, s. 29). Tehtävääorientoitunut oppilas on motivoitunut ja pyrkii itsenäiseen tehtävän ymmärtämiseen ja hallintaan, ja saavuttaa tämän johdosta hyviä oppimistuloksia (Lahdes 1997, s. 144).

Oppiminen on mielekästä silloin, kun opittavalla asialla on yleistä välinearvoa tai oppija kykenee soveltamaan oppimaansa käytäntöön. Tutkimuksen mukaan oppilaat kokivat saaneensa koulutuksensa myötä sellaisia tietoja ja taitoja, joita he voivat soveltaa käytännön elämässä koulun ulkopuolella. Tällaisiksi tilanteiksi oppilaat nimesivät mm. kesätyöpaikan hankkimisen.

Oppilaanohjauksessa käsiteltävien asioiden oppimisen vaikeus tai helppous vaikuttaa mielekkyyteen. Uuden omaksuminen, varsinkin kun se rakentaa omakohtaista osaamista sekä vahvistaa itsetuntoa, tuottaa opiskelussa tyydytystä. Jos taas oppiminen käy kovin vaikeaksi esimerkiksi liian vaativien tehtävien, perusosaamisen aukkojen tai vajavaisten kognitiivisten taitojen vuoksi, mielekkyys ja yrityshalu helposti heikkenee. (Kosonen 1991, s. 112-113) Kyselyyn vastanneista oppilaista selvä enemmistö mielsi oppilaanohjauksessa opettavien asioiden oppimisen suhteellisen tai erittäin helpoksi. Opetettavat asiat eivät ole heille liian vaativia, eikä mielekkyys heikkene. Melkein puolelle pojista oppilaanohjaus oli erittäin helppoa, jolloin on uhkana että mielekkyys heikkenee sen vuoksi, koska opiskeltavat asiat eivät ole tarpeeksi haastavia. Pojista ei yksikään kokenut oppilaanohjauksen opiskelua suhteellisen tai erittäin vaikeaksi, mutta tytöistä näin koki 10 %. Voidaan olettaa, että suhteellisen vaikeaksi oppilaanohjauksen opiskelun kokeneet tytöt eivät koe oppimista tältä osin kovinkaan mielekkäänä.

Mielekkään oppimisen yksi tunnusmerkki on syvätason oppiminen, jossa oppilas yhdistää tietoja kokonaisuuksiksi liittäen uutta tietoa aikaisemmin opittuihin tietorakenteisiin. Toisin sanoen oppilas pyrkii ymmärtämään opittavan asian assimiloiden uutta tietoa. Syvätason oppiminen on vastakohta pintatason oppimiselle, jossa oppilas rakentaa irrallisia tietorakenteita mekaanisesti ulkooppien. (Engeström 1981, s. 19-21) Tutkimuksen mukaan selkeä enemmistö oppilaista koki, että oppilaanohjauksen opiskelu vaatii pääasiassa opetettavan asian ymmärtämistä. Näin ollen voidaan ajatella oppilaille tapahtuneen syvätason oppimista. Tässä kohtaa täytyy kuitenkin ottaa huomioon se, että kyseessä on oppilaiden oma mielipide asiasta. Tutkimuksen yhteydessä ei tutkittu, tapahtuuko todellisessa opetustilanteessa syvätason oppimista.

Tutkimuksessa oppilailta tiedusteltiin myös oppilaanohjauksen riittävyyttä Hollolan yläasteella sekä oppilaiden tyytyväisyyttä oppilaanohjaukseen. Yleisesti voi sanoa, että Hollolan yläasteella on riittävästi ohjausta tarjolla oppilaille ja oppilaat ovat myös varsin tyytyväisiä oppilaanohjauksen tasoon. Näyttäisi siltä, että ammatillisen suuntautumisen ohjaus on varsin hyvää, mutta oppilaiden oli vaikeampaa saada ohjausta opiskelutaitojen kehittämiseen ja oppimisvaikeuksiin. Myös tietoverkkoja hyödyntämistä ohjauksessa pitäisi paremmin tuoda esille. Hollolan yläasteella oppimisvaikeuksiin saa tukea ja ohjausta erityisopettajilta, jos oppilaanohjaajan tuki jää riittämättömäksi.

Tutkimusten tuloksien perusteella suurin osa kyselyyn osallistuneista peruskoulun 9. luokan oppilaista koki oppilaanohjauksen opiskelun mielekkääksi. Oppimisessa oli heidän mielestään jotain mieltä ja järkeä. Mielekkyyden kognitiivinen aspekti tulee esille oppilaiden vastauksista. Tällöin oppilaanohjauksen opiskelu on mielekästä, kun opittavalla asialla on yleistä välinearvoa oppilaalle, se edistää oppilaan omia intressejä, oppilas kykenee soveltamaan opittua käytännössä ja kun oppilas oivaltaa aiemmin rakentamiensa skeemojen ja uuden opittavan asian välisen yhteyden. Lisäksi tuloksista käy ilmi, että tytöt pitävät oppilaanohjauksen opiskelua hieman mielekkäämpänä kuin pojat. Syitä tähän on vaikeata sanoa tämän tutkimuksen puitteissa.

Oman työni kannalta tutkimuksen tulokset ovat rohkaisevia ja kannustavia. Tulokset osoittavat minun olevan oikealla tiellä oppilaanohjaajana, koska suurin osa oppilaista oli tyytyväisiä oppilaanohjauksen tasoon ja riittävyyteen. Tutkimus tuo esille myös puutteita, joita arvelin jo ennen tutkimusta nousevan esille. Ajan puutteen vuoksi kansainväliset opiskelumahdollisuudet ovat jääneet käymättä läpi, mutta ennen kaikkea pitää enemmän panostaa opiskelutaitojen kehittämiseen. Opetan Hollolan yläasteella myös historiaa ja yhteiskuntaoppia, ja olen huomannut, että monella oppilaalla on varsin heikot taidot lukea läksyt ja valmistautua kokeeseen. Uuden opetussuunnitelman myötä oppilaanohjaajan tunteja vähennettiin, joten myös aineenopettajien pitää enemmän kiinnittää huomiota opiskelutaitojen kehittämiseen oman ainettaan opettaessaan. Opettajien välistä yhteistyötä kehittämällä koulutyöstä tulee entistäkin mielekkäämpää oppilaille.

LÄHTEET

- Aittola, H. & Aittola, T. 1985. Yliopisto-opiskelun mielekkyyden kokeminen ja opiskelijoiden elämämaailman perusrakenteet. Jyväskylän yliopisto. Kasvatustieteiden tutkimuslaitoksen julkaisuja 359.
- Engeström, Y. 1981. Mielekäs oppiminen ja opetus. Julkaisusarja B nro 17. Helsinki.
- Engeström, Y. 1984. Perustietoa opetuksesta. Helsinki.
- Hollolan yläasteen opetussuunnitelma 2004.
- Kosonen, P. A. 1991. Opiskelun mielekkyys ja opintomotivaatiot lukiossa. Kasvatustieteiden tutkimuslaitoksen julkaisusarja A. Tutkimuksia 44. Jyväskylä.
- Lahdes, E. 1997. Peruskoulun uusi didaktiikka. Otava. Keuruu.
- Ojanen, S. 2001. Ohjauksesta oivallukseen. Ohjausteorian kehittelyä. Saarijärvi: Palmenia-kustannus
- Olkinuora, E. 1979. Oppimisen ja opiskelun mielekkyys. Katsaus kirjallisuuteen ja lähtökohtiin sekä tutkimusprojektin esittely. Kasvatustieteiden tutkimuslaitos. Selosteita ja tiedotteita 121. Jyväskylän yliopisto.
- Olkinuora, E. 1983. Oppimisen ja opiskelun mielekkyudesta peruskoulun päättövaiheessa. Empiirisiä tuloksia. Turun yliopiston kasvatustieteiden tiedekunta. Julkaisusarja A:91. Turku.
- Opetushallitus: Opinto-ohjauksen toimivuudessa vakavia puutteita 2002. Saatavana www-muodossa: <http://www.edu.fi/julkaisut/opo2002/puutteita.html>
- Opetushallitus: Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2004. Saatavana www-muodossa: <http://www.oph.fi/info/ops/>
- Peltonen, M. & Ruohotie, P. 1992. Oppimismotivaatio. Teoriaa, tutkimuksia ja esimerkkejä oppimishalukkuudesta. Aavaranta-sarja n:o 29. Keuruu.
- Rauste-von Wright, M & von Wright, J. 1997. Oppiminen ja koulutus. WSOY. Juva.
- Yrjönsuuri, R. 1989. Lukiolaisten opiskeluorientaatiot ja menestyminen matematiikassa. Helsingin yliopiston kasvatustieteen laitos. Tutkimuksia 120. Helsinki.
- Vuorinen, I. 1993. Tuhat tapaa opettaa. Menetelmäopas opettajille, kouluttajille ja ryhmän ohjaajille. Suomen Morenoinstituutin julkaisusarja nro 1. Naantali.

LIITE**KYSYMYKSIÄ PERUSKOULUN 9. LUOKAN OPPILAILLE OPPILAANOHJAUksesta**

Seuraavassa on joukko kysymyksiä ja väittämiä koskien oppilaanohjausta Hollolan yläasteella.

Vastaa kysymyksiin / väittämiin ympäröimällä mieleisesi vaihtoehto tai kirjoita vastauksesi annetulle viivalle.

1. Sukupuoli   1. Tyttö   2. Poika

2. Mielestäni oppilaanohjaus on

1. erittäin kiinnostavaa
2. suhteellisen kiinnostavaa
3. en osaa sanoa
4. suhteellisen ikävää
5. erittäin ikävää

Miksi?

---

3. Kuinka tärkeänä pidät oppilaanohjausta?

1. erittäin tärkeänä
2. melko tärkeänä
3. en osaa sanoa
4. lähes tarpeettomana
5. täysin tarpeettomana

Miksi?

---

4. Miten tärkeänä olet pitänyt seuraavia oppilaanohjauksen sisältöjä?

(1 = ohjaus ei ole lainkaan tärkeää, 2 = ohjaus on hiukan tärkeää, 3 = en osaa sanoa, 4 = ohjaus on melko tärkeää, 5 = ohjaus on erittäin tärkeää)

1. opiskelu 7.–9. luokilla	1	2	3	4	5
2. ainevalinnat ja valinnaisaineisiin liittyvät kysymykset	1	2	3	4	5
3. oppiaineiden arvostelu	1	2	3	4	5
4. eri oppiaineiden merkitys jatko-opintojen kannalta	1	2	3	4	5
5. jatko-opinnot lukiossa ja lukio-opintoihin perehtyminen	1	2	3	4	5
6. jatko-opinnot ammatillisessa koulutuksessa ja ammatillisiin opintoihin perehtyminen	1	2	3	4	5
7. ns. kahden tutkinnon suorittaminen eli lukio-opintojen ja ammatillisten opintojen samanaikainen suorittaminen	1	2	3	4	5
8. jatko-opintomahdollisuudet lukion jälkeen	1	2	3	4	5
9. jatko-opintomahdollisuudet ammatillisen koulutuksen jälkeen	1	2	3	4	5
10. kansainväliset opiskelumahdollisuudet	1	2	3	4	5
11. itsetuntemus ja oma kehittyminen	1	2	3	4	5
12. opiskelutaidot	1	2	3	4	5
13. opiskeluongelmat tai oppimisvaikeudet	1	2	3	4	5
14. henkilökohtaiset ongelmat tai vaikeudet					
15. työelämä ja työpaikat	1	2	3	4	5

16. eri ammatit	1	2	3	4	5
17. oppilaanohjaajan antama henkilökohtainen ohjaus ja neuvonta	1	2	3	4	5

5. Oppilaanohjauksessa käsitellään mielestäni **hyödyllisiä** asioita

1. täysin eri mieltä
2. hieman eri mieltä
3. en osaa sanoa
4. hieman samaa mieltä
5. täysin samaa mieltä

6. Mainitse esimerkkejä oppilaanohjauksessa oppimistasi **tiedoista tai taidoista**, joita voit soveltaa arkielämässäsi.

---

7. Mielestäni oppilaanohjauksessa käsiteltävien asioiden **oppiminen** on

1. erittäin helppoa
2. suhteellisen helppoa
3. en osaa sanoa
4. suhteellisen vaikeaa
5. erittäin vaikeaa

Miksi?

---

8. Oppilaanohjauksen **opiskelu** vaatii pääasiassa

1. ulkooppimista
2. asian ymmärtämistä
3. tasapuolisesti ulkooppimista ja asian ymmärtämistä
4. en osaa sanoa

9. Mainitse esimerkkejä oppilaanohjauksen sisällöistä, joiden opiskelu vaatii pääasiassa **ulkooppimista**. (jos tällaisia aiheita ei mielestäsi ole, niin siirry seuraavaan kysymykseen)

---

10. Mainitse esimerkkejä oppilaanohjauksen sisällöistä, joiden opiskelu vaatii pääasiassa **asian ymmärtämistä** (jos tällaisia aiheita ei mielestäsi ole, niin siirry seuraavaan kysymykseen)

---

11. Kuinka hyvin oppilaanohjausta on ao. asioissa mielestäsi saatavilla?

(1 = ei lainkaan, 2 = hiukan, 3 = en osaa sanoa, 4 = melko hyvin, 5 = erittäin hyvin)

1. opiskelu 7.– 9. luokilla	1	2	3	4	5
2. ainevalinnat ja valinnaisaineisiin liittyvät kysymykset					
3. oppiaineiden arvostelu	1	2	3	4	5
4. eri oppiaineiden merkitys jatko-opintojen kannalta	1	2	3	4	5
5. jatko-opinnot lukiossa ja lukio-opintoihin perehtyminen	1	2	3	4	5
6. jatko-opinnot ammatillisessa koulutuksessa ja ammatillisiin opintoihin perehtyminen	1	2	3	4	5
7. ns. kahden tutkinnon suorittaminen eli lukio-opintojen ja ammatillisten opintojen samanaikainen suorittaminen	1	2	3	4	5
8. jatko-opintomahdollisuudet lukion jälkeen	1	2	3	4	5
9. jatko-opintomahdollisuudet ammatillisen koulutuksen jälkeen	1	2	3	4	5
10. kansainväliset opiskelumahdollisuudet	1	2	3	4	5
11. itsetuntemus ja oma kehittyminen	1	2	3	4	5
12. opiskelutaidot	1	2	3	4	5
13. opiskeluongelmat tai oppimisvaikeudet					
14. henkilökohtaiset ongelmat tai vaikeudet	1	2	3	4	5
15. työelämä ja työpaikat	1	2	3	4	5
16. eri ammatit	1	2	3	4	5
17. oppilaanohjaajan antama henkilökohtainen ohjaus ja neuvonta	1	2	3	4	5

12. Kuinka tyytyväinen olet oppilaanohjaukseen ja ohjauksen riittävyteen?

(1 = ei / en lainkaan, 2 = hiukan, 3 = en osaa sanoa, 4 = melko paljon, 5 = täysin / erittäin paljon)

1. olen tyytyväinen saamaani ohjaukseen	1	2	3	4	5
2. oppilaanohjaus on lisännyt tietojani ammateista	1	2	3	4	5
3. oppilaanohjaus on lisännyt tietojani työelämästä	1	2	3	4	5
4. oppilaanohjaus on lisännyt tietojani koulutusmahdollisuuksista	1	2	3	4	5
5. oppilaanohjaus on auttanut minua oppimisessa	1	2	3	4	5
6. oppilaanohjaus on auttanut opiskelu- ym. tavoitteiden asettamisessa	1	2	3	4	5
7. oppilaanohjaus on auttanut minua opiskelumenetelmiäni kehittämässä	1	2	3	4	5
8. oppilaanohjaus on antanut riittävästi tietoa yhteishausta toisen asteen koulutukseen	1	2	3	4	5
9. oppilaanohjaus on opastanut tietoverkkojen (esim. Internetin) käyttöön jatko-opintojen suunnittelussa ja ammatinvalinnassa	1	2	3	4	5
10. oppilaanohjaus on antanut riittävästi tietoa oman koulun opetuksesta ja toimintatavoista	1	2	3	4	5
11. tiedän, mistä tai keneltä haen apua, jos minulla on ongelmia opiskelussani tai henkilökohtaisissa asioissani	1	2	3	4	5

KIITOS VAIVANNÄÖSTÄSI! ☺